

Anul 1821 în istoria românilor: Tudor Vladimirescu

1. Definiții

Panduri = soldați pedestrași și călări dintr-o unitate militară neregulată, în secolele XVIII-XIX, al căror rol a fost să asigure paza drumurilor și să prindă tâlharii și hoții.

Proclamație = text oficial prin care se aduce la cunoștința publică un fapt de mare importanță și de interes general; declarație scrisă prin care se face un apel în vederea unei acțiuni importante.

2. Cauze și forțe participante

- 1821 - revoluția lui Tudor Vladimirescu din Țara Românească s-a înscris într-o mișcare mai amplă, desfășurată pe plan european, de eliberare socială și națională (Spania, spațiul italian și Serbia) și în strânsă legătură cu mișcarea de eliberare a Greciei de sub stăpânirea otomană (Revoluția Greacă: 1821-1829), organizată de societatea secretă *Filiki Eteria* (din limba greacă: „Societatea Prietenilor”), fondată în 1814 la Odessa și condusă de Alexandru Ipsilanti;

- cauzele mișcării declanșate de Tudor Vladimirescu în anul 1821 au fost următoarele:

a. Economice: slaba dotare tehnică, economie de tip feudal, fiscalitatea excesivă și populație urbană aproape inexistentă (1.22%);

b. Sociale: situația grea a țăranilor clăcași, lipsa acută de pământ pentru majoritatea țăranilor, existența scutelicilor (a agravat situația țăranilor plătitori de impozite) și îndepărtarea de la conducere a boierilor pământeni și promovarea celor greci;

c. Naționale: abuzurile domnilor fanarioți, sistemul de vânzare și de cumpărare a funcțiilor, tributul și rechizițiile impuse de otomani și monopolul Porții asupra vitelor și a cerealelor.

- mișcarea lui Tudor Vladimirescu a fost sprijinită de următoarele categorii sociale: țărani liberi și dependenți, orașeni, boieri pământeni și **panduri**;

- revendicările revoluționarilor au fost următoarele: desființarea privilegiilor boierești, numirea în funcții după merit, reformarea justiției, armată națională, desființarea dregătorilor (funcțiilor) inutile, revenirea la impozitul fix ce putea fi plătit în patru rate, desființarea vămilor interne, libertatea comerțului și învățământ obligatoriu.

3. Desfășurarea revoluției

- 19 ianuarie - la București, a murit Alexandru Șuțu (Moldova: 1801-1802; Țara Românească: 1802, 1806 și 1818-1821), iar Comitetul de Oblăduire a preluat conducerea provizorie a țării;

- 21 ianuarie - Tudor Vladimirescu a întărit mănăstirile din nordul Olteniei și i-a răsculat pe pandurii nemulțumiți din zona Oltului (domnul Șuțu le-a retras pandurilor privilegiile financiare și i-a pus să plătească taxe), fiind într-o strânsă legătură cu Comitetul de Oblăduire și cu forțele eteriste;

- 23 ianuarie - la Padeș, Tudor Vladimirescu, cu acordul Comitetului de Oblăduire, a expus mulțimii **Proclamația către țară**, apoi a constituit Adunarea Norodului (poporului);

- februarie - Tudor, împreună cu armata sa, formată din 10.000 de panduri, a pornit spre București;

- 22 februarie - forțele eteriste au pătruns în Moldova: la Iași și la Galați au masacrat trupele otomane;

- au apărut neînțelegeri între Alexandru Ipsilanti și Tudor Vladimirescu, generate de comportamentul trupelor eteriste, încercarea grecilor de a își impune autoritatea asupra revoluționarilor români și neacordarea sprijinului promis de către țarul Rusiei, Alexandru I (1801-1825);

- februarie - la Țânțăreni, Tudor a alcătuit programul mișcării, *Cererile norodului românesc*;

- 3 martie - Tudor a emis documentul *Proclamația către munteni*;

- 16 martie - la Bolintin, Tudor a adresat o proclamație bucureștenilor adunați aici, *Proclamația din Bolintin*;

- 20 martie 1821 - la Cotroceni, Tudor a citit o nouă proclamație către bucureșteni, *Proclamația de la Cotroceni*;

- 21 martie - forțele lui Tudor Vladimirescu au intrat în București;
- 23 martie - în București, Tudor Vladimirescu a fost primit de Comitetul de Oblăduire și a preluat conducerea ca reprezentant al Adunării Norodului;
- sfârșitul lunii martie - a avut loc o nouă întâlnire între Tudor și Ipsilanti, dar nu s-a ajuns la nici o înțelegere;
- mai - în contextul pătrunderii în Țara Românească, pe cinci coloane, a trupelor otomane, Tudor a hotărât retragerea spre Oltenia, pe ruta București-Pitești-Râmnicu Vâlcea, iar Ipsilanti, împreună cu forțele eteriste, s-a retras la Târgoviște;
- 26/27 mai - la Golești, Tudor a fost capturat de eteriști și, fiind învinuit de legături cu otomanii, a fost ucis de oamenii lui Ipsilanti;
- 27 mai - la Zăvideni, pe râul Olt, pandurii, rămași fără conducător, au fost înfrânți de otomani;
- 29 mai - la Drăgășani, a avut loc o nouă înfruntare între panduri și otomani, în urma căreia aceștia au fost înfrânți în mod definitiv;
- 7 iunie - lângă Drăgășani, armata eteristă a fost zdrobită de forțele otomane, iar Alexandru Ipsilanti a fost capturat;
- octombrie - la Mănăstirile Secu și Sculeni, au fost înfrânte ultimele rămășițe eteriste.

4. Urmări

- 1822 - în contextul desfășurării Revoluției Grecești și a pierderii încrederii în fanarioți Imperiul Otoman a acceptat revenirea la domniile pământene, prin desemnarea lui Grigore al IV-lea Ghica (1822-1828) în Țara Românească și Ioniță Sandu Sturdza (1822-1828) în Moldova;
- 1822-1826 - boierii români au elaborat numeroase proiecte politice, scopul declarat fiind modernizarea Principatelor Române:
 - a. 1822 - mica boierime din Moldova, în frunte cu Ionică Tăutul, a elaborat un proiect de lege fundamentală, *Constituția cărvunarilor*, o continuare a proiectului politic demarat de Tudor Vladimirescu, documentul cuprinzând revendicări precum: garantarea libertății persoanei, egalitatea cetățenilor în fața legii și formarea unei adunări reprezentative (Sfatul Obștesc);
 - b. 1822 - Simion Marcovici, în lucrarea *Așezământul politicesc*, a susținut organizarea statului pe baza separației puterilor în stat;
 - c. 1826 - Dinicu Golescu, în lucrarea *Însemnare a călătoriei mele*, a susținut unirea tuturor provinciilor românești în cadrul Daciei Mari.

Pentru o mai bună înțelegere a subiectului studiat vizionați următoarele videoclipuri:

<https://www.youtube.com/watch?v=UVRwI8hcqRk>

<https://www.youtube.com/watch?v=2LRggcMuXr8>

BIBLIOGRAFIE:

1. Dumitrescu, Doru, Manea, Mihai, *Mic dicționar enciclopedic de termeni istorici*, Editura Meronia, București, 2008.
2. Barnea, Alexandru (coordonator), Manea, Vasile Aurel, Palade, Eugen, Teodorescu, Bogdan, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Corint, București, 2007.
3. Petre, Zoe (coordonator), Căpiță, Carol, Stănescu, Ecaterina, Lung, Ecaterina, Livadă-Cadeschi, Ligia, Ciupală, Alin, Țurcanu, Florin, Vlad, Laurențiu, Andreescu, Sorin, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Corint, București, 2008.
4. Adăscăliței, Felicia, Lazăr, Liviu, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Corvin, Deva, 2007.
5. Băluțoiu, Valentin, Grecu, Maria, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007.
6. Scurtu, Ioan, Cristea, Niculae, Curculescu, Marian, Dincă, Constantin, Soare, Aurel Constantin, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Economică Preuniversitară, București, 2008.
7. Dondorici, Florentina, Lica, Elena Emilia, Poamă, Emil, Ionescu, Vasile, Osanu, Octavian, Stoica, Relu, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Gimnasium, București, 2008.
8. Stan, Magda, Vornicu, Cristian, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Niculescu ABC, București, 2015.
9. Bărbulescu, Mihai, Deletant, Dennis, Hitchins, Keith, Papacostea, Șerban, Teodor, Pompiliu, *Istoria României*, Editura Corint Educațional, București, 2014.
10. Giurescu, Constantin C., *Istoria Românilor*, Editura ALL, București, 2019.
11. Constantiniu, Florin, *O istorie sinceră a poporului român*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2008.
12. Ion Bulei, *O istorie ilustrată a românilor*, Editura Litera, București, 2018.
13. Djuvara, Neagu, *O scurtă istorie ilustrată a românilor*, Editura Humanitas, 2013.
14. Hitchins, Keith, *Românii: 1774-1866*, Editura Humanitas, București, 2018.
15. Isar, Nicolae, *Istoria modernă a românilor: 1774/1784-1918*, Editura Universitară, București, 2006.
16. Damean, Sorin Liviu, Oncescu, Iulian, *O istorie a românilor de la Tudor Vladimirescu la Marea Unire (1821-1918)*, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2015.